

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvételre:
Egész évre 10 h.
Félévre 5 h.
Helyben házhoz hozva:
Egész évre 20 kor.
Félévre 10 kor.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Félévre 12 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnepnapok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallógyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 245. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 október 27.

Elfoglaltuk Arangyelovácot.

Budapest, október 26. (Saját tud.) A szövetséges csapatok Arangyelovácot ma délben elfoglalták. A szerbek nagy veszteségeket szenvedve Topola irányába menekülnek. A szövetséges seregek a Jasenica hegyek között üldözik a menekülő szerbeket.

Repülőink Róma fölött.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Rómából jelentik, hogy osztrák-magyar repülők megjelentek Róma fölött és bombákat dobtak le a városra. Számos halott lett a bombák áldozata.

Románia visszautasította az antant legutóbbi ajánlatát.

Budapest, október 26. (Saját tud.) A koppenhágai Telegraph római távirata szerint Románia az antant legutóbbi ajánlatát visszautasította.

Pirot elfoglalása.

Szofia, október 26. Az a hadsereg, mely a Nisava völgyében operál, Pirot felé előnyomulva elfoglalta Pirotot. A bolgárok a rendkívül megerősített szerb hadállások ellen egyszerre az egész fronton kezdték meg a támadást. A második szerb hadsereg vezére Stepanovits vajda volt. Az ütközet október 16-án kezdődött és két napig tartott. A bolgár csapatok valósággal négyzetméterenkint haladtak előre. A szerbek a vasutvonalat és a két szuehovi hidat visszavonulásukkor levegőbe röptették. A csatát a 6. bolgár hadosztály váratlan támadása döntötte el. Különösen nagy sikerrel harcolt a király testőrezrede, amely 100 foglyot és 3 tisztet ejtett s 300 szerbet és 2 szerb tisztet eltemetett. A kiszelcái és tiplai magaslatokat 11 órán át tartó szuronyrohammal foglalták el. A hadterületen már havazik.

Görögország erélyesen szembeszáll a négyes-szövetséggel.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Az athéni Embros jelenti: Görögország az antant jegyzékre küldött válaszában követeli, hogy az antant azokat a csapatokat, amelyeket már partra szállított, sőt részben Szerbiába utnak indított, vonja vissza Szalonikba keresztül, még pedig mihamarabb, ellenkező esetben kénytelen lesz saját hadseregével azokat lefegyverezni és elintézni.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Szófiából jelentik, hogy a Szaloniki helyőrséget egy újabb hadtesttel egészítették ki. A görög kormány Bulgáriába egy bizottságot küldött gabonavásárlás céljából.

A görögök rátették a kezüket a szerb aranykészletre.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A szerbek nemzeti bankjának aranykészletét, amely Florinába érkezett meg, ahonnan Monastirba akarták szállítani, lefoglalták és görög katonák őrizete alá rendelték.

Riga eleste előtt.

Budapest, október 26. (Saját tudósítónktól.) A Daily Chronicle jelenti Pétervárról, hogy Riga a legközelebbi órákban a németek birtokába fog jutni. Egyedüli vigasz az, hogy Riga már is értéktelen romhalmaz.

A cár Oroszországba akarta invitálni Péter királyt.

Stockholm, okt. 26. Pétervári jelentés szerint Mihály moszkvai archimandritának a cár részéről eredő külön küldetésben Péter királyhoz kellett volna mennie, hogy felkínálja neki Oroszország vendégszeretét; az archimandritának azonban le kellett mondania utazásáról, mert Szerbiával való vasuti összeköttetés már megszakadt.

Az angol király Párisba érkezett.

Genf, október 26. Az angol király Havreből jövet, tegnap Párisba érkezett. A király az angol kabinet ujjaalakítása előtt meg akarja ismerni a francia irányadó köröknek a főprogramra vonatkozó állásfoglalását, amelyhez a Szuézi csatorna védelme is tartozik. Franciaországban újból mozgolódní kezd az a párt, amely Japánnak a négyesszövetséghez való szorosabb csatlakozása mellett foglal állást.

Német buvárhajók Várnánál.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Rotterdamból jelentik: Románia partjainál és Varna előtt német buvárhajók, Konstanza előtt Geoben török hadihajó cirkál.

Dániában elrendelték a 17-18 éves olasz állampolgárok összeírását.

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik, hogy a Dániában élő 17-18 éves olasz állampolgárok összeírását elrendelték.

Pirot teljesen körül van zárva.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Pirot teljesen körül van zárva, védőseregének löszere, élelme kevés. A vár sorsa rövidesen eldői.

Görög követ a bolgár királynál.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Novojavrenja jelenti, hogy a görög király Sofullis követ által kéziratot küldött a bolgár királynak, aki Sofalist feltűnő hosszú kihallgatáson fogadta.

Nagy orosz vereség Kuklinál.

1450 orosz elfogtunk, 10 géppuskát zsákmányoltunk

Berlin, október 26. A nagy főhadiszállás jelenü:

Nyugati hadszíntér.

Souhestől keletre az ellenség kézi gránát támadását visszavertük.

Az október 24 iki harcokban a Champagneban a Lenésnélől északra kiszögellő szögletben állásunk mintegy 250 méter arcvonalon átmenetileg az ellenség kezére jutott. — Tegnap az ellenséget innen ismét kiűztük. 5 tisztet s több mint 150 főnyi legénységet elfogtunk.

Lemezmillől északkeletre az ellenség még egy kis német árkot megszállva tart. A Combress magaslaton robbantásaink jó sikerrel jártak.

A franciáknak a Boiean de Pretrén végzett robbantásaik eredménytelenek maradtak.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Az Illuxtól északra eső Illux szakaszt ismét átléptük. A Karimirdii majort, amelyet már tegnap elfoglaltunk, biztosan tartjuk.

Lipót bajor herceg hadsereg csoportja.

Visszavertük az oroszok támadásait, a melyeket Paranovicitől keletre és a Vignoskoje-tótól délre a csatorna mentén levő hadállásaink ellen intéztek.

Linsingen tábornok hadserege.

Kuklitől keletre (Sartozinsktól nyugatra) október 25-re virradó éjjelen az ellenséges állásokat rohammal elfoglaltuk. Az oroszok általános ellentámadása sikertelen maradt. Tegnap tovább előre haladtunk, az ellenségnek 4 tisztjét és 1450 főnyi legénységet fogtunk el és 10 géppuskát zsákmányoltunk.

Csapatunk elfoglalták Markovácot Vk. Laolét és Kucovét.

Balkán hadszíntér.

Visegradtól keletre elértük a Suhagora-banoci magaslati vonalát.

Kövess és Gallwitz tábornokok hadseregének támadása jól halad. Palánkától délre a Raca völgy északi lejtői birtokunkban vannak.

Tovább keletre elfoglaltuk Markovácot, Vk. Laolét és Kucovét.

A legutóbbi három nap alatt 960 szerbet ejtettünk foglyul. Bojadjeff tábornok hadseregétől újabb jelentések nem érkeztek. (Legfőbb hadvezetőség.)

Kabinet változás Romániában.

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik, hogy a román kabinethoz tervbe vett változásokat novemberben végrehajtják.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Nincs tej a gyermekeknek.

A hatóságnak kellene rendet csinálni.

A tejhiány mind erősebben érezhető Nagyváradon. A városi tej központnak is csak nagyon kevés tejkészlete van s azt sem úgy boosátja forgalomba, ahogy ilyen sanyaru időben kellene.

Erre mutat az a beadvány is, amelyet a kis gyermekekkel bíró városi alkalmazottak adtak be a városhoz s amelyben gyermekeik részére napi legalább 3—5 deci tejet kérnek.

Utánna kellene nézni a hatóságnak, hogy mennyiben felelnek meg azok a hangoztatott panaszok, hogy a városi tej-központ kevés tejkészletéből egyes családok nagyobb mennyiséget, 3—4—5 litert kapnak naponként, ezért nem juthatnak még fél liter tejhez sem az apró gyermekes családok. Továbbá igaz-e, hogy a tejkihordók szatócsoknak és olyanoknak adnak elsősorban tejet, akik különféle ajándékokkal kedveskednek nekik. A szatócsok pedig szívesen járnak a tejkihordók kedvében, mert megtalálják a számításukat a jó drágán kimért tejnél elérhető busás haszonból.

A hatóságnak gondoskodni kellene, hogy elsősorban a gyermekek kapjanak tejet, mert a felnőttek pótolhatják a tejet, kávéval mással is, de a kis gyermekeknek ez a legfőbb táplálékuk.

A kávéházakban is meg lehetne és meg kellene szorítani a tejfogyasztást, mert nem felétlenül szükséges, hogy valaki a délutáni kávéházi tereferéhez habos kávéval szüresöljön, míg a családok számai és ezrei piciny gyermekek részére nem tudnak tejhez jutni.

Amint lehet más élelmiszer fogyasztását bizonyos irányban korlátozni, lehet a tejfogyasztást is, csak akarni kell. Csak erősen akarni kell.

Ma a tejjel éppen olyan lelketlen uzsorát áznak, mint sok más élelmiszerral. A haszonlesés nem irtózik semmitől. Példa erre a következő eset:

Nagyváradról egyesek már több ízben kimentek a szomszédos Váradszőlős községben s ott sorba járták a tejtermelő gazdákat.

Igyekeztek rábeszélni őket, hogy ne szállítsák be a tejet Nagyváradra, hanem boosássák az ő rendelkezésükre. Ők naponként kimennek érte s ott a helyszínen megfizetik azt az árat a tejért, amit most kapnak érte Nagyváradon s a befuvarozás költségeitől is megszabadulnak.

Elképzelhető, hogy milyen minőségben és milyen áron jutott volna a nagyváradai közönséghez az így összeharcsolt tej.

Váradszőlős jobb érzelmű lakói azonban nem mentek bele az üzletbe részint, mert nem akarták elhagyni régi megrendelőiket, részben pedig mert ősi idők óta fogva bizalmatlanok az ilyen lelketlen „üzletemberek” iránt.

Különben a nagy tejhiány nem csak Nagyváradon, de a vidéken is erősen érezhető.

Szarvasmarha kereskedőktől szerzett információk szerint, a vidéken még mindig van vágómarha elég, csak máreg drága, a tehén állomány azonban nagyon meg-

esapant. Ugyanis olyan óriási árat adtak egy egy tehénért, hogy igen sok gazda előnyösebbnek találta, ha a tejtermelés fenntartása helyett a kínált magasabb áron tulajd jóságán, mint ha továbbra is a sok bajjal járó tejeladással foglalkozik.

Igy azután a tejtermelés nagyon megcsappant s hovatovább mind nagyobb bajok lesznek a tejhiány miatt, ha a hatóság valami módon nem intézkedik a bajok megszüntetése iránt.

Bizzák a kereskedőkre a lisztárulást.

A kereskedelmi kamara akciója.

Amióta városi kezeléssel látja el a város Nagyvárad közönségének lisztészükségletét, a kereskedők, különösen a szatócsok sokat panaszkodnak, hogy a város a házi-kezeléssel elvette keresetük egy részét, holott ők éppen úgy teljesíthetnék a közönség lisztellátását, mint a város, éppen olyan ellenőrzés mellett.

Lukács Ödön főjegyző, az élelmiszeri ügyosztály vezetője kifejtette, hogy a város közönségének érdeke követeli a városi kezelést, mert csak ezáltal van biztosítva, hogy mindenki csak annyi lisztet vásárolhat, a mennyi részére a megállapítás szerint jogszerűen jár; hogy csak olyan lisztet kap, amilyen időről-időre meg van állapítva, és hogy csak az kap lisztet, aki erre jogosult.

Most a nagyváradai Kereskedelmi és Ipar-kamara intézett átiratot Nagyvárad város tanácsához, amelyben kéri, hogy a liszt elárúrással a legmesszebb menő ellenőrzés mellett a lisztárulással a háború előtt is foglalkozó kereskedőket bizzák meg.

A kamara átirata a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

A fogyasztó közönségnek örleményekkel való ellátása körül, bár a városi élelmiszeri bizottság díszes eljárása általában véve nem esik kifogás alá, megismétlődő panasz az, hogy a városi lisztelárúró helyiségek kevés száma folytán a fogyasztó közönség csak idővesztés árán és nehezen juthat az örleményekhez.

Maga ez a tény elgondolnivaló látszik arra, hogy a Tekintetes városi Tanács megfontolásra vegye, vajjon az érvényben álló örleményárúrási módja nem volna-e megfelelőbbben már a fogyasztó közönség, különösen a szegényebb néposztály érdekében, melynek minden idejét a önfeltartás nehéz munkája és a család ellátása körüli teendők amúgy is igénybe veszik, szervezendő. — E mellett Szeged város példája és a legutóbb kiadott miniszteri rend let, melyet a fő és székvaros gyarmat- és fűszerárú kereskedői és szatócsai közbelépésére adtak ki, arra utal, hogy az örlemények árusítása a fogyasztók és kereskedők közös érdekében helyesen csak úgy oldható meg, ha egyébként minden visszaélést megzáló eszközök alkalmazása mellett az árusítás azokra bízatik; akik azzal a háború előtt is foglalkoztak.

E megfontolás indítja az alulírt kamarát arra, hogy kérje a T. címet, miképpen háson oda, hogy az élelmiszeri bizottság a háború előtt örlemények elárúrással foglalkozó kereskedők bevonásával eszközölje az elárúrást.

Kétségtelen ugyanis, hogy ez az elárúrási mód a jelenlegi rendszer mellett igénybe

vehető, mert hiszen csak arról volna szó, hogy a mai korlátolt számú árusítási helyek helyett, vagy mellett több helyen történjék az árusítás mindazon ellenőrzési és más egyéb szükséges intézkedések igénybevételével, amelyeket az élelmezési bizottság most is gyakorol.

Arra is lehetne gondolni, hogy az egyes kereskedőknek készpénz ellenében bizonyos jutalék vagy kassza skontó adása mellett adassék át a szükséges örlemény-mennyiség, melyet azok csakis a most divó utalványok ellenében hozhatnának forgalomba és újabb mennyiséget csakis az előzőleg beszédett utalványok ellenében, azok által fedett mennyiségben kaphatnának az élelmezési bizottságtól. Szóval a kérdés egyik vagy másik formájában nem látszik megoldhatatlannak és akár Szeged, akár a fő- és székváros példáján elindulva a fogyasztó és kereskedő érdekében megoldása kívánatos, sőt szükséges is.

Nagyvárad, 1915 október hó 22.

Dr Moskovits József sk. Dr Sarkadi Lajos sk.
elnök. titkár.

A Tajfun előadása — botlás.

Csodálatos, hogy a szinpadai élet vezetőinél még nem idegződött be az a tizenöt-hónapos véres valóság, hogy háboruban állunk bizonyos nemzetekkel. A napokban fejeződött be például a *Színház és Élet* hasábjain a nyilvános szavazás erre a kérdésre: *Játsszuk-e Puccini-t?* S mikor a közönség egyrésze arra szavazott, hogy a „legsemmirevalóbb ellenség” Pucciniját igenis játsszuk, megszólalt maga Puccini s kijelentette, hogy ő a négyes ántánt győzelméért imádkozik s ebben bizik. Hát lehet-e Puccini játszani?

De lehet-e a Tajfun? Ez a darab akkor keletkezett, amikor a külföldre kiszaladók divatja volt. Páris mérges költészetétől megszédült Ady csoport (vagy nyugatiasan: Ady-banda) leszólta mi Magyarországunkat, többi közt Lengyel Menyhért is a *Falusi Idyllek* ben a magyar falat állította pellen-gére, aztán a japánt dicsőítette a *Tajfun*-ban. E darab egy író személyes élménye, a nő benne ugyanazokat mondta egy magyar szerzőnek, amit a darabban, de az újságíró csak Párisban less „részes, züllött német,” a párisi szinpad kívánságára s erős, mély, igaztalan és brutális sértés ez szövetségeseinkre.

De a japán ellenségünk, a japán nem is olyan kiváló, mint Lengyel Berlin füstös kávéházaiban kiformalta vagy koholta, a japán veszedelem s az ilyen darab is kellemetlen, mert balvéleményeket táplál s ellenségeinket dicsőíti. E darab mehetett háboru előtt, mert egy kínos jelenete érdekessé tette, de mert a szinpad megnőtt, nemzeti célja lesz és semmiféle sárga fajta apoteózisának nem adhatjuk oda.

Eszre kell venni, hogy mi történt s hogy nem lesz mindig úgy, mint eddig volt, komázás az ellenséggel. Most a japán ellenségünk a szinpadról tehát nem dicsőíthetjük őt még az esetben sem, ha ez a darab, mint sokan hiszik, a zsidóság nagy együvértartozásának himnusza. Ha az, bujjék ki Tokeramo a bőréből s álarcát vesse le. Rosszul teszi Erdélyi Miklós, ha Lengyel Menyhért tantiémje kedvéért a magyarság új nemzeti céljait kereső közönséget elidegeníti a színházról. Ez több lenne, mint bűn: botlás.

Napló az ezredünk győzelmes harcairól.

A székely bakák diadala. Elfoglaltuk B... várost, kezünkben egy fontos vasuti központ. 1000 fogoly, három gépfegyver.

Nagyszerű, nehéz, de szép napjaink voltak ezek, a székely kettős bakák ragyogó, dicsőséges napjai, a legszebbekhez tartozók az egész előrevonulás alatt. Milyen kitarással küzd, milyen bátorsággal csinál rohámot, ... méltók a jó hírnevükhöz és érdemes velük együtt küzdeni végig ezt a háborút. De beszéljen ezekről az ezredünk aranylapjára tartozó napokról a naplóm, talán sikerült halaványan visszaadnom, mindazt, amit láttam, s amiben részt vettem.

Szept. 18.

Átkeltünk a Szczarán.

Borus, esős reggel, a nap csak félve kandikál ki a felhők közül. Az ezredünk átveszi az üldözés munkáját. A zászlóaljunk hírszerző különítmény. Szokatlan dombos vidéken menetelünk. Az ütegük mellett pihegnek a tüzekek. Napok óta erős munkájuk volt. Hajnalban hallgatott el az ágyuk bömbölő zenéje. Az ellenséget csupán elkergették a Szaza mellől. A folyó tiszta kék vize nyugodtan folydogál tova. Balra egy szép, új kolostor és templom zöld kupolájára tűz a felhőkből ki ki bukkanó nap. Előttünk hatalmas tüzek fekete füstje mutatja az oroszok menekülő útját.

Immerjük már ezt a jó szokásukat. Mintha mutatni akarnák, hogy milyen irányban és milyen távolságra vonultak vissza.

A körülbelül 6 méter széles folyón természetesen minden hid elpusztítva. Ingadozó tutaj pallót tákoltak össze az éjszaka. Ezen megyünk át, egyes sorban, 5-6 lépésre, egyik a másik után. Bakáink mulatnak, amint egyik-másik félős táncot jár a padlón. Lesve lesik, melyik fog belepotyogni a vízbe. Ezt az élvezetet azonban egyikük sem adta meg a társainak.

Friss szántóföldeket, majd hatalmas erdőségeket szel keresztül a széles rajvonal. Előreküldött járőrök a visszamaradt muszkákat szedik össze és hozzák hátra.

Erdők rettentő sűrűjén, uttalan bozótban vizet utunk. Menekülő lakosság jön vissza a tüzhelyhez hosszú kocsisorokban. A piszkos daróeruhás muzsik félve emeli meg a kalapját.

Az erdők elrejtett bozótain elbujt családkra akadunk. Remegve bujnak össze a szereresétlenek, mikor a csukaszürke magyar katonát meglátják. Bakáink vídám szóval megnyugtatták őket.

Tovább-tovább. Szürkületre, elérjük a ... nagyszerű műutat. Huszárjaink most kergették el az utolsó kozák járőröket.

Éjjelre beássuk magunkat. Hideg nedves szél sivit. Komisz, orosz idő. Éjszaka csend.

Szept. 19.

A halál útja

lehetett ez a pompás műut. Két oldalt beláthatatlan rengetek erdők sűrűje. És az erdők szélén sok-sok köbméter hosszúságban alig 50 méternyire egymástól friss sirhantok, husz-harminc, egymás mellett. Sok-

sok apró földhányás, kicsiny keresztrel: gyermeksírok. Egy egy orosz kettős kereszt, a többi gyorsan összetakoló egyszerű kereszt.

Némelyiken primitív himzésű kendőcske, amilyenekkel vallásos orosz paraszt díszíti a szentképeit. Döglött lovak, tehének és néma agyagsírok riasztó képe. Mit tudnának mesélni ezek a vádoló sirhantok. Itt, ezen az uton hajtották az oroszok a menekülő tizezreit és végig suhintott rajtuk a betegségek halál kaszája. Ezt nézze meg az Atyuska és erről beszéljen a „népszabadságért küzdő” lord Kitchener.

A századunk felytatja felderítő útját. Ellenség megerősített állásokban tartja a M... partokat.

Szept. 20.

A háromnapos győzelmes ütközet.

Szomszédaink a németek, bajor fiúk jóízű, hideg vérű fiúk, most egymás mellett küzdünk, rövid harc és délre már az ellenség futva menekül.

A főereje kilométerekkel hátrább van, hatalmas erővel, mindenre készem tartja a ... vasutvonalat és védeni fogja B... városát, ezt a rendkívül fontos vasuti csomópontot. Kemény munkája lesz az ezrednek. Ami feladatunk lesz innen kiverni a muszkát. Semmi, a székelyek tudják a kötelességüket.

Holdvilágos, hideg éjszaka. Egyetlen felhő sincs az égen, a csillagok fénye halványan szikrázik. Megkezdődik a felvonulás. Néma csend. Halálos némaság. Halk szóval adjuk az utasításokat a szakaszainknak.

A kék éjszakába beleolvad a széles rajvonal kékeszürke színe. Egészen puszta, nyílt terep. Egy egy bokor, fa is alig-alig látszik. Kilométerekre előre látni. Különös kép az egész terepet beszóró egymás melletti és mögötti mozgó, néma rajvonal.

Az ellenséget, az első állásait meglepő közelségig elérjük.

Hallgattuk az orosz őrszem szavait: stoi, ... Utánna hatalmas tűz, pik-pok, pik-pok, papapapa. A rajvonalak egy pillanat alatt eltűnnek a földön. Pár pere és már be is vagyunk ásva. Reggel kezdődik a támadás.

Szept. 21.

Áttörtük a harcuvonalat.

Didergő őrsi éjszaka volt; a levegő és a föld hidege nyaldosta testünket. Melegünk lesz hamar. Az ágyuk kezdik. Méltóságosan bömbölnek az öregek, élesen belesrikolt: — egy, kettő, három, négy, öt, hat — a Feldkanone. A végén szinte egyelőlvad a bömbölő zivatar. A muszkák is kontráznak veszekedettül. Ropognak a fegyverek, kalapálnak, peregnak, kattognak és ropognak a gépfegyverek. Nem emlékszem, mennyi idő telik el így. Egy óra, három óra.?

Egyszer csak hatalmas hurrá végigzúg, végig repül az embereinken. Előre. Megyünk, rohanunk. Mintha nem is mi mennénk, visz, sodor magával valami láthatatlan erő. A diadalnak a mámora talán. Nem érezzük, hogy körülöttünk sivitva muzsikálnak a golyók, a gépfegyverek irtó kegyetlenséggel szólnak, srappell

vörös tűzben explodál, mögöttem gránát esap le, remeg a föld bele, burungóznak a darabjai.

Jobbra az oroszok feltartott kézzel adják meg magukat, egy pillanat s mi négyes sorban állunk, fejünk fölött számtalan piros-fehér srapnell-füst, az oroszok küldik utolsó üdvözlőket. — Gépfegyverek elhallgatnak, ágyuk tüze erősödik, minden oldalról előfutó csakaszürke alakok, futó oroszok, elől vagyunk agy, hogy az erdő előtt látom az orosz úteget. Vörös tüzet ekád felénk a esőve, zúg a repülő golyó, egy-két robbanás, srapnell, gránát vegyesen, aztán porozva eltűnnek az erdőben.

Valami leirhatatlan kép... Már elértük, ul is vagyunk az ellenség állásain. Orosz sebesült nyoszörög. Egy pillanatra megállok mellette, egész fiatal gyerek, a sebesültvívő bekötözi, megkínálom cigarettával; köszöni, nem dohányzik.

Zsákmányom egy revolver...

Győzelem. Talán 900 fogoly, 3 gépfegyver, már jelemtette Höfer. Ez a mi diadalunk...

Még nincs vége. Több, egymás mögött levő állásból vertük ki őket a most visszavonultak a legutolsóba, a legerősebbe...

Éjszákára teljesen kimerültek... Egy lövés sem hangzik... A fényzórók küldik reánk vizsgálódó tekinteteket... A szakaszomat előbbre viszem összeköttetést fenntartani a szomszéd zászlóaljjal. Vakító fénynyel világít a fényzóró a szemembe, megállapodik rajtunk. Várjuk már szinte a lövéseket... Nem jön egy se... Lefekszem, pihenek egy pár órát a fedezékben, ha lehet.

— Kadét ur, olyan zúgás hallatszik, mintha vonat menne valahol elől.

A figyelő poszt kelt föl ezzel. Csakugyan hallatszik a rebogás. Tőlünk jobbra a német tüzepek lövik is már a vasutat...

Szept. 22.

A hajnali szürkületben előbbre vonul az ezred. Cel, amennyire csak lehet megközelíteni a drót kerítéssel megerősített ellenséges főállásokat. Rettenetes tüzzel fogad az ellenség... és tart a támadás, az előnyomulás egész nap. Olyan helyen vagyunk, hogy az egész harteret áttekinthetem. Fegyver és ágyutűs pokoli zaja. Rendíthetetlen bátor sággal nyomulunk előbbre mindenfelé. Egy dombot különösen tűz alatt tart az orosz. Onnan kapja a mieink részéről az oldal-támadást. Hatásával robbannak a srapnellék. Fekete föld és füstömgörög elő a földből. Gránát robbant. Sivit a hangja mikor szeli a levegőt. Most közeledik, felénk jön. Robban, jaj, két ember repül a levegőbe, szétromcsolva terülnek el a földön, mellettem, alig husz lépésre... A többiek kifutnak a fekete füstből... Az erdő mélyén, az orosz állásoknál egyik füstfelhő a másik után tűnik fel a földből. A tüzéségünk eredménnyel dolgozik...

Mozgalmas, zajos harcok kép... Itt egy szakasz vonala megy előre, amott egy század rendez rohamot, futó muszkák, egy egy rajfut keresztül a legveszélyesebb ponton. Két ember rohanva löszert visz egy ládában, srapnell és gránáttal együtt fogadja őket a muszka. Nem talál, sokat lő, de hála Istennek nem sok eredménnyel, amott egy sebesültet kötöznek.

Messziről talán egy szürke, ide oda mozgó szürke hangyabolynak látszanék az egész, pedig milyen nagyszerűen tagozódik egymáshoz az egész, minden szakaszak, minden katonának megvan a célja, iránya, helye...

Éjszaka ebédelünk, hajnal előtt reggelizünk...

Szept. 23.

Teljes győzelem. Miénk a város.

Reggel megindul a végső támadás. Par órás harc, az ellenség feladta állását, rohamunkra már nem is kerülhetett sor... A menekülő orosz csapatok hatalmas, hosszú vonala... Egy egy töredék még ellemáll itt is, ott is; a tüzelésük, gépfegyvertűjük nem szűnik, míg el nem csipik a gépfegyvert... Távozóval látszik, amint kozákok próbálják visszatartani őket, kerbáccsal dirigálják a futókat... És ismét széles, sűrű sorban lépik el a terepet az előnyomuló csapataink. Tűzünk elől nincs menekülés... Aztán eltűnnek a menekülők a vasuti töltés mögött.

Miénk a kettősvágányú vasutvonal, még a hidat sem volt idejük felrobbantani. A hatalmas és — látszik — ujonnan épített pályaudvar egy-egy épülete ég, a főbb házakat, a hatalmas raktárakat nem tudták felgyújtani, járőreink elűzték és elfogták a gyújtókat.

B... állomása nagy vasuti esomópont. Vasutvonalak keresztezik egymást, Vilna felé, Minsk felé.

Még egy fél kilométer és bevonultunk a városba. Az oroszok meglehetősen megkímélték ezt az itteni fogalmak szerint elég nagy, forgalmas, de szépnek nem tulságosan mondható várost. A lakosság nagyrésze is ott maradt.

... És a lakosok kíváncsian néztek reánk, a hosszú hareoktól poros, fáradt, de jókedvű, győztes katonákra...

Orosz harctér, 1915 szept.

Molnár Lajos.

A gazdák és a hadikölcsön.

Több oldalról hangoztatják mostanában, hogy a gazdáknak leginkább kell jegyezniük a hadikölcsönből, mert ma azoknak van pénzük. Ez a beállítás és annak egyoldalú hangoztatása nem helyes, mert kivétel nélkül mindenkinek ki kell vennie részét a hadikölcsönből, legfeljebb csak azt lehet követelni, hogy miután a gazdák meglehetősen pénzfelesleggel rendelkeznek, feleslegeiket hadikölcsönbe fektessék. De nemcsak követelni kell, hanem ezt elő is kell mozdítani, ebben serényen közre is kell működni mindenkinek.

Ezt maguk a gazdák is elismerik, sőt ők hangoztatják leginkább. Maga a földmivvelésügyi miniszter is legutóbb kibocsájtott felhívásában azt mondja, hogy: „az eléggé jó termés magas áron történt értékesítése következtében, ma jelentékeny összegű készpénzzel rendelkezik a gazda”, amelyet elsősorban a hadikölcsönbe kell fektetnie.

Amint a gazdatábor lelkesedése mutatja, eziránt a készség nem is hiányzik a gazdáinkból, csak az a baj, hogy még mindig sokan vannak, akik nem tudják, hogy valójában mi is az a hadikölcsön? Éppen ezért tartja a földmivvelésügyi miniszter is különösen szükségesnek, hogy a kisgazda közönség felvilágosíttassék, hogy „az állami tulajdonképpen nem is áldozatot kér polgáraitól, hanem bőven gyümölcsöző kölcsönt”.

Erre a felvilágosító munkára szerveztek gazdatársadalmunknak szervezetei. A Magyar Gazdaszövetség, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, az összes gazdasági egyesületek és gazdakörök, karöltve a 8000 községre kiterjedő szövetségi hálózatával összefogtak, hogy felvilágosítsák a gazdákat arról a hátrányról, mely pénzünk otthon rejtgetéséből, gabona- és élelmiszek elvisszatartásából a gazdára hárulnak, rámutatva azokra a nagy előnyökre, melyek a hadikölcsön jegyzéséből a gazdát érik.

Hatalmas akeió folyik tehát a gazdatársadalomban a hadikölcsön érdekében, a központból irányítva, de amelynek sikere sokban attól függ, hogy az ország egyes részeiben mennyire támogatják s mennyire tessék magukévá egyesek ezt a hazafias akeiót.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége lapjaiban s körleveleivel, a Gazdaszövetség szintén lapjával és felhívásaival, a gazdasági egyesületek és gazdakörök felhívásaikkal és gyűléseikkel, a hitelszövetkezetek népgyűléseikkel és házról-házra való agitációs működésükkel mozgathatják meg a gazdatársadalmat. Előljárnak a gazdák vezeterei. A földmivvelésügyi miniszter, mint már említettük, gyönyörű felhívást intézett a gazdákhöz; de figyelemreméltó az a beszéd is, melyet Darányi Ignác, a kisgazdák vezére legutóbb a hadikölcsön ügyében tartott:

„Nem irhatjuk elő — ugymond — hogy az új hadikölcsön kötvények kibocsátása alkalmával ki mennyit jegyezzen, de igenis azt kérhetjük és kívánhatjuk, hogy mindenki jegyezzen ereje szerint, hogy mindenki érezze azt a köteleességet, hogy ki nem maradhat, hogy a jegyzés köteleessége alól ki nem húzhatja magát. Különösen a kisgazdákra gondolok.

A kisgazdák felébreztése körül a hitelszövetkezetekkel együtt már eddig is kiváló sikert értünk el ezen a téren. De csak a kezdet volt. Ezt kell most folytatni, most kell a kisgazdával megértetni, hogy pénzüne és a gabonának tesaurálása, forgalomból való kivonása céltalan és a mostani időkben nem hazafias dolog.”

Majd kifejezte ama véleményét, hogy a papokat, jegyzőket és tanítókat fel kell kérni arra, hogy a népet minden oldalról felvilágosítsák a hadikölcsönről.

Ezekből tehát látható, hogy a gazdatársadalom szervezetei összefogtak és mindent megtesznek a nagy cél érdekében. Így hát az a követelés, hogy a gazdák minél többet jegyezzenek a hadikölcsönből, ezen egyoldalúságában nem állhat meg, hanem ha valóban azt akarjuk, hogy a gazdák erejükhez mérten jegyezzenek, akkor arra kell törekednünk, hogy azt az egyöntetű aetiót, melyet a gazdatársadalom hivatott vezetői és a hitelszövetkezetek együttesen indítottak a hadikölcsön ügyében, előbbre vigyük és minden erőkből támogassuk; különösen a papoknak, jegyzőknek, tanítóknak, de mindenkinek, aki egy kis körzetre is hatást gyakorolhat, a különféle követelések helyett elő kell mozdítania ezen aetiót — a gazdák felvilágosítását — és akkor elérjük, hogy a gazdák nem tarják otthon sem termésüket, sem pénzüket, hanem olyan összegeket jegyezzenek a hadikölcsönből, amilyent tőlük a közvélemény, illetve a haza kíván.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

* Zsuzsi kisasszony a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszűni kezd, Nem én lettem hűtlen ujszád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedők, gramafonok eladása és javítása eloszáiban. Már különlegességek.

Bihari fiuk őrzik az orosz vasutakat.

Levél a meghódított területről

Hadseregeink dicsőséges utjáról egyre-másra érkeznek beszámoló levelek. A meghódított orosz területről legújabbán Novó-Alexandriából érkezett Nagyváradra egy levél Lukács Kálmánhoz az itteni vasutbiztosító csoport parancsnokához, akinek őrségeiből válogatta össze a hadvezetőség az egyik oroszországi vasutbiztosító-csoportját. Az oda rendelt csoport egyik szakaszvezetője: Gorda József írta az érdekes levelet, melynek egyrészét az alábbiakban adjuk:

... Augusztus 20 án Nagyváradra érve, mindenki józan fejjel, itt két napot töltöttünk. Innen tovább menve Szegeden öt mélyen tisztelt parancsnokunk részére csak elismerést szereztünk. Megérkezésünk után ugyanis a tiszturak megállítottak előttünk és elismeréssel dicsérték meg bennünket.

— Miesoda derék, józan emberek! március 22 óta még ilyen katonák nem fordultak itt meg. Megfogadtuk százados ur intőszavát, de becsületünkre is vált. Szeptember 1-én teljesen felszerelve állottunk Zászlókkal és a lakosságtól kapott rengeteg virággal elhalmozva imához sorakoztunk. Egy, az északi harcokat végig küzdött fiatal 22 éves géppuskás főhadnagy gyönyörű beszédben lelkesített miudnyájunkat, mely után elindultunk.

2 án Cegléden reggeliztünk, Miskolcon ebédeltünk és Kassán vacsoráztunk. Eperjesen keresztül kiértünk a határszélre. Itt parancsnokaink vezetésével négyszögbe álltunk és elnékeltek a magyar Himnusz Mire ismét beszálltunk a vonatba, osztrák mozdonyt és személyzetet kaptunk. Átléptük az országhatárát. Bizony sokan megkönyaszták ezt a jelenetet. Délben Neu Sandesben ebédeltünk. Itt volt az első eset, hogy nem volt paprika a paprikásba. Este 7 órakor Tarnovba értünk, innen tovább haladva Stropesnál láttuk az első lövészárkot és az elesett hősök sírját kereszteltek megjelölve. Mondhatom megható látvány volt. Ha valahol megállott a vonat leugrottam és megnéztem a közeli sírokat, hogyha magyarra talok hát megkoszoruzom vagy virágot tűzök a kereszthez. De bizony egyet sem találtam. Csupa muszka volt.

Átléptünk a San-folyón. Ezután már a krasznik—lublini vonalon, melyet oroszok alakítottak át, már csiga lassúsággal haladtunk. Ezalatt bőséges alkalmam volt megfigyelni a kraszniki harceket. Községek, városok, vashidak és őrházak felégetve, lerombolva, amit mind az oroszok pusztítottak el visszavonulásuk alkalmával. Ezt látni, de leírni nem lehet. Amit újságjaink írnak minden igaz, sőt keveset írnak. Lövészárkaink mesések és szinte kíválnak az oroszokéiból. A hadi szállítás? Autó, szekér, vonat elsőrendű dolog. Igazán csak itt van élet és nem az országban.

Vasárnap délután 2 órakor Lublinba értünk. Hat napig időztünk itt, tehát volt alkalmam megnézni a várost. Már madártávlatból is gyönyörű fekvésű város. Szép házak, előkelő kávéházak, szállodák, régi stílusú, de szép templomai, széles utcái, sétaterekkel. Ezeket az oroszok nem tették tönkre. Csak a város kül részein látszik meg az orosz nyoma. Ami az élelemiszert illeti, az roppant drága. Az üzletekben kenyér nincs. Ha mégis talál az ember kenyeret azt 1 koronáért veheti meg kilónként.

Szombaton este kapunk parancsot, hogy indulunk Novó Alexandriába. Vasárnap reggel megérkeztünk egy teljesen tönkre tett városba. A Visztulán a 200 méteres hid elpusztítva. Most építik újjá. Itt valamikor 2 ezred gyalogság és 1 kozák ezred állomáso-

zott. Kaszárnyájuk porig égve, mert minden fából volt alkotva. Csak a kémények és a vaskályhák mutatják, hogy volt itt valami.

13 án megkaptuk a megfelelő vasutvonal biztosítására vonatkozó utasításokat. Az én embereim oly pompásan állják meg helyüket, hogy büszke lehet rájuk a parancsnok ur. Fő, hogy részeges ember egy sincs köztünk, de itt hiába is lenne, mert itt semmi pénzért sem lehet kapni szeszitalt. Az idevaló lakosság csendes és alázatos.

Az élelmezés most áll reform alatt. Minden ember 247 fillért kap egy napra. A bus olesó. Egy font 35 kopek. (Egy font 415 deka. Egy kopek 2 fillér, 100 kopek egy rubel. Egy rubel 2 korona.) Krumplit, zöldséget, káposztát a vasuti örök rengeteget hagytak itt mikor elmenekültek. A vasut mentén 100 méter szélességben kincstári földek vannak bevetve, melyek most a mi rendelkezésünkre állanak.

HIREK

* **Hadfy Imre altábornagy kitüntetése.** A király livóni Hadfy Imre altábornagynak a katonai érdemkereszt II. osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* **Krobotin Sándor hadügyminiszter Albrecht-rendje.** A király megengedte, hogy lovag Krobotin Sándor hadügyminiszter, tábornagy a neki adományozott szász kir. Albrecht rend nagykeresztjét az arany esilaggal és a kardokkal elfogadja és viselje.

* **Kitüntetések a honvédségnél.** A 4. honvéd gyalogezredben a legfelsőbb dicső elismerésben részesültek: *Seregélyi Dezso őrnagy, Mayer Imre, Jablonszky Emil és Falk Ferenc századosok, dr Váli Péter, dr Fuchs Zoltán tart. főhadnagyk; Bánfi Lajos főhadnagy, Zathureczky Geleon és Lindenfeld Sándor tart. főhadnagyk; a 4. népfelkelő gyalogezredben Obadich László százados, Váradi Imre, dr Liszka Nándor, Sós Ernő és Engel Jenő főhadnagyk. Ugyanebben a kitüntetésben részesültek a 2. honvéd huszárezredben Argyelán Zoltán és a 2. népfelkelő huszárezredben dr Reinprecht Antal főhadnagyk, a 8. honvéd tábori ágyusezrednél Zimmermann János tart. hadnagy és dr Wágner György ezredorvos. Had díszítményes III. osztályú katonai érdemkereszttel lett kitüntetve Katona Imre 4. honvéd gyalogezrednél beosztott népfelkelő őrhadnagy Hetényi Jenő, az 5. honvéd gyalogezrednél beosztott 101. gy. e.-beli tart. hadnagy a legfelsőbb dicső elismerésben részesült Darabonth Ödön 4. honvéd gy. e.-beli tart. őrmester a koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve. Arany vitézségi érem kapott Halász Ferenc 4. honvéd gy. e.-beli őrmester, míg Mészáros Béla, Filipp Karoly, Weber János és Poprika D. meter főüzemek a 8. honvéd tábori ágyusezredben a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve Werner Jenő 37. gy. e.-beli őrnagy a 68. gyalogezrednél a katonai érdemkereszt III. osztályát kapta a hadiékítménnyel.*

* **A Katholikus Kör vetítő estéje.** A Katholikus Kör tegnap esti vetítőestélyén Rédey Kornél prem. tanár tartott nagyérdemű előadást a szerbiai harcterről. Az előadásnak hatását fokozta az a körülmény, hogy Rédey Kornél mint tábori lelkes maga is járt a szerb harctéren s kitűnő előadása a közvetlenség erejével is hatott. A szebbnél-szebb képek jellemző

adatokat nyújtottak arról a harcterről, melyen most ismét diadalmasan haladnak előre katonáink. A legközelebbi előadás jövő kedden lesz.

* **Molnár Lajos — zászlós.** Lapunknak a harctéren levő munkatársairól egymás után jönnek hírek, a melyek mind azt bizonyítják, hogy a keresztény sajtó katonái a hazának a harctéren is elsőrangú harcosai. Most Molnár Lajosról vesszük a hírt, hogy vitéz magatartásáért soron kívül zászlóssá léptették elő. Molnár Lajos a múlt év őszén vonult be katonának, hat hónap óta a harctéren küzd s most bátorságával a rendkívüli előléptetést érdemelte ki.

* **Gabányi Árpád halála.** A magyar művészetnek és a magyar irodalomnak is gyászja van: Gabányi Árpád, a Nemzeti színház nyugalmazott jeles művésze meghalt. Gabányi egyike volt a legkiválóbb jellem színészeknek; Molière és Shakespeare előadásai kitörülhetlenül bele vannak írva a magyar művészet történetébe. Mint írónak is voltak sikerei: színműveivel több ízben akadémiai jutalmat nyert, regényei annak idején nagy kelendőségnek örvendtek, a magyar monológ irodalomnak pedig ugy szólnán ő volt a megteremtője. Élete utolsó éveiben a spiritizmussal foglalkozott. Nagyváradon a 90 es évek elején vendégszeropelt nagy sikerrel; ide rokonsági kötelekek is fűzték, a Krüger család révén. Temetése tegnap ment végbe Budapesten nagy részvét mellett.

* **Babrekvirálást kér a kórházi szállító.** A kórház egyik szállítója tegnap beadványt intézett az alispánhoz, a melyben bejelenti, hogy a kórház részére egyáltalán nem tud babot szállítani, mert nem kap a termelőktől. A szállító csak úgy tud elogat tenni szállítási kötelezettségének, ha az alispán hatósági uton gondoskodik a megfelelő babmennyiségről. A szerződéses szállító kéri az alispánt, hogy rendelje el a babrekvirálást, mert ellenkező esetben a kórház bab nélkül marad.

* **Saját kilakoltatását kéri egy körjegyző.** Feketebátor községében a körjegyzői lak már évek óta botrányos állapotban van. Hogy még eddig nem dőlt össze az épület, az egyedül annak köszönhető, hogy a sok toldás-foldás összetartotta az épületrészeket. A körjegyző minden évben sürgette az épület újjá építését, azonban a képviselő testületek mindannyiszor elutasító határozatot hoztak. Most már annyira jutott a körjegyzői lak, hogy életveszélyes a benne való tartózkodás. A körjegyző jelentést tett a veszélyes lakásról a főszolgabírónak és kérte, hogy rendelje el a kilakoltatását, mert minden órában ki van téve az agyonütés veszedelmének. A főszolgabíró betérjesztette a jelentést az alispánhoz és kérte a megfelelő szakértő kiküldését az épület megvizsgálása végett.

* **Pályázat katonai téli ruhákra.** Az érdekelteknek van szerepe a katonai ruhákra, hogy a 31. és 32. kir. hadügyminiszter ur még e hó (október) folyamán szállítandó következő cikkekre pályázatot hirdet és pedig lábbelőkészítők részére, téli mellény, téli alsónadrág, érmellegítő, gypjúkacsa, posztótalpbélés, asztaltalpbélés stb. M. tával ellátott és a mennyiség megjelölésével készült ajánlatot a es.

68. kir. hadügyminisztérium 13. Abt. hoz oimozve (Wien) adandó be. A m. kir. központi ruhatár parancsnoksága a következő **cikkek beszerzésére pályázatot hirdet:** lábfejmelegítőhöz szükséges jutaszövet és zsinor. Ezen cikkek szállítási határideje november hó 30. Részletes feltételek a kamaránál a hivatalos órák alatt tudható meg. Nagyvárad, 1915. október hó 26. A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József sk. elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

*** Pöce folyó a város közepén.** A város intézőkörei hatalmas plakátokon figyelmezteti a közönséget, hogy mindenki óvakodjék a tisztátalanságtól, mert a szenny minden veszedelemnek a melegegya. Ezt a város, a rendőrség mondja. Ott azonban, ahol épen a rendőrségről volna szó, annak kellene előljárni jó példával. Naponként özönével kapjuk p. o. a panaszt az Uri- és Szaniszló utca lakóitól a Párizs patak botrányos állapota miatt. Igaz hogy a patakban már egész rengeteg van, ahol akár központi találka helyet rendezhetnek az éjjeli betörők, de a patakot most nem lehet fü- és famentessé tenni, mert nincs munkás kéz. Legujabban azonban valamelyik, talán több, patakmenti háztulajdonos felbuzdulva a város nemtörődömségén a patak viztelen medrét egyszerűen arra használja fel, hogy abba ereszti bele a kanálist. Förtelmes büz terjeng ilyenkor a patak mentén úgy, hogy a járókelők zsebkendőt szoritva orrukhoz futva menekülnek a patak környékéről. A szomszédos házak lakói pedig ijadtan csukják be ablakaikat és szidják, átkozzák a rendőrséget. Ma amikor a legutolsó kis oláh faluban is bezárás terhe alatt kötelezve van mindenki a tisztaságra figyelni és minden községben meg is van a kellő rend, akkor Nagyváradon, ahol közel 100,000 ember fordul meg, a póca gödör ürtartalma a város költös közepén folyik le nyíltan szédítő büzt terjesztve, megfertőzéssel fenyegetve a lakosságot. Ez oly türelhetetlen állapot, hogy a rendőrségnek lehetetlenség tovább tűrni. A főkapitány bizonyára a fentiekről semmit sem tud és ezek után gondoskodni fog róla, hogy ez az ő rovására menő visszaélés ne forduljon elő többet.

*** A tengeri készletek bejelentése.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. ministerium 3511-1915. M. E. számú rendeletének 3. § a alapján felhívja a város lakosságát, hogy tengeri terméskükből azt a részt, amely saját házi- és gazdasági szükségletüket meghaladja, közszükségleti célokra leendő átengedés céljából a rendőrkapitányi hivatalnál Rész Bertalan tb. r. alkapitánynál, (földszint 35. ajtó) jelen hirdetmény kézhezvételétől számított 15 nap alatt jelentsek be. Egyben figyelmezteti a város közönségét, hogy e hirdetményben foglalt meghagyásnak a kitűzött határidő alatt tegyen eleget annál is inkább, mivel mindazok, akik a bejelentést elmulasztják, avagy készleteiket elrejtik, kihágás miatt 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújthatók. Nagyvárad, 1915. okt. 26. Rendőrkapitányi hivatal.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13-02.

*** Tanítók, tanítónők helyettesítését elvállalja okl. tanítónő. Cim a kiadóban.**

*** Családi rum vaniliával vagy ananász ízű literje K. 3.20.** Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut, 7/B.

*** Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng málnaszörp, citromszörp, valódi Domát y-féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsiben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, össze, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér **Vigyázat!** Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, ka-

tonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefont sz. 635.

*** Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** A Nagyvárad Hitelbank** rt nál jegyzett II. hadikölesön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

*** Értesítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölesön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

Orosz vereség Sartorinsknál.

Budapest, október 26. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Sartorinsktól délyugatra kuzódó császári és királyi csapatok az orosz haderők több támadását verték vissza, mely alkalommal 2 tisztet és 500 főnyi legénységet elfogtak és 1 gépfegyvert zsákmányoltak.

Német ezredek visszavetették az ellenséget a délyugati irányból Sartorinsk felé vezető út mindkét oldalán. Ezen területen a szövetséges csapatok tegnap 4 orosz tisztet és 1450 főnyi legénységet elfogtak és 10 gépfegyvert zsákmányoltak. A helyzet egyébként északkeleten változatlan maradt.

Arangyelovác elfoglalása.

Budapest, október 26. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Vinszgrád felé keletre előrenyomuló osztrák-magyar csapatok az ellenséget a határig vetették vissza. Az ellenség soraiban szerb zászlóaljakkal mellett montenegróiak is voltak.

Kövess tábornok hadseregének Szerbia észak-nyugati szögletében előnyomuló osztrák és királyi csapatai a Kolubara felső folyásához közelednek és Valjevóhoz, amelyet a szerbek lovasságunk elől kiűritettek. Az Obrenovától dél felé küldött osztrák-magyar hadosztályok elkeseredett harc után elragadták az ellenségtől a Lazarevától délre és délkeletre lévő csa magaslati állásokat. Német csapatok az ellenséget Arangyelovácra tolvetették vissza, Topola és az attól keletre fekvő magaslatokon osztrák-magyar csapatok állanak harcban. A Morava mindkét partján előrenyomuló német hadsereg elfoglalta a Rafától északra fekvő magaslatokat, Markovác községet és más Petrovától délkeletre levő szerb hadállásokat. A Kliszura szorosától keletre levő földszalagban fekvő hegyvidéket az ellenségtől nagyjából megtisztítottuk. Itt 3, az ellenség által visszahagyott löveget találtak katonáink. Ezek egyike nehéz löveg. *Höfer.*

Véresen visszavert olasz támadások.

Budapest, okt. 26. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A esata tegnapi napja az előzőkhöz arányitva a doberdói fensikon levő harevonalon aránylag csendesen telt el, ellenben a görzi és tolmeini hídfő állásainknál és a tolmeintől északra a Krnig terjedő szakaszon rendkívül heves harc folyt. Mindezen harcok a támadó ellenség teljes balsikerével végződtek. A Krnen az olaszok előretörése tüzőnkben összeomlott. Mori Vu előtt az ellenség egy éjszakai támadása összeomlott. Délután különösen élénk tüzéségi tűz nagy haderőnek a tolmeini hídfő elleni újabb támadását készítette elő. Csapataink késő este egy a Santa Lusiától nyugatra levő magaslat, ma kora reggel pedig egy a Kozercetől északra levő hadállás elleni újabb támadást verték vissza az ellenségnek a legnagyobb veszteségeket okozva. Az utóbb említett támadás kizítésára fejlődött.

Descla körüli területre időnkint dobpergésszerűen zudult az olasz tüzéség tüze. Egy Zahora ellen irányított gyenge olasz támadást könnyűszerrel vertük vissza.

Az ellenség a Monte Sabotino ellen, mely előtt a legutóbbi napokban legalább 2500 embert vesztett, tegnap már nem intézett támadást, de az olasz tüzéség heves tűz alatt tartotta. Görz déli irányában is sok gránát hullott. Este igen nagyszámú ellenséges csapatok a podgorai magaslat ellen intézett támadást. Az sem segített rajtuk, hogy mérges gázokkal telített bombákat használtak, véresen visszavertük őket. Tegnap helyenként át lehetett már tekinteni a veszteségeket, melyeket az olaszok a doberdói fensik ellen intézett támadásaiknál szenvedtek. Így egyik gyalogezredünk harevonala előtt 3000 olasz hullt fekszik.

A tiroli harevonalon a lafraun hadállás védelmezői a 116. sz. olasz gyalogezred egy támadását utasították vissza.

Események a tengeren.

Repülőink bombázták Velencét.

Október 24-én délután egy olasz repülő Trieszt városa felett jelent meg és anélkül, hogy tárgyakban kárt tett volna, 2 lakost megölt és többet megsebesített. Alig pár órával később repülőink Velencében viszonozták a látogatást, ahol éjjel fél 11-től hajnali 1 óráig gyors egymásutánban közép- és legsúlyosabb kaliberű bombákat vetettek le bőségesen és eredményesen az arzenálra a villamosági üzem központjára, a pálya, udvarra, néhány erődre és más katonai épületekre és számos helyen tüzvészét idéztek elő. Másnap reggel 8 órakor egy tengerészeti repülő osztályunk újra támadást intézett Velence ellen, ahol még lánggal lobogott egy helyen az éjszakai bombavetés által okozott tűz.

Az előbb felsorolt épületeken kívül ezután a repülőgépek esztronokokra és a haditengerészeti járművekre is dobtak repülőink eredményesen bombákat. Az ellenség két repülőjének az akciót meghiusítására irányuló gyenge kísérletét a mieink puskatüzzel a legrövidebb idő alatt meghiusították. Mindkét vállalkozás alkalmával erős és heves tüzési tűz alá fogták repülőinket, de a tüzelés teljesen eredménytelen maradt, valamennyien sértetlenül tértek vissza. A haditengerészeti parancsnoksága.

Szerb menekülők Romániában.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Bukarestből jelentik, hogy Klodovó és Koston városokból eddig 7000 szerb menekülő érkezett román területre.

Diplomáciai vélemény az antant kudarcairól.

Budapest, okt. 26. (Saját tud.) Szófiából jelentik: A diplomáciai körök véleménye az, hogy az antant újabb kudarcai, melyeket Szerbia végleges megsemmisítése fog követni, Angliának, Franciaországnak Itáliától és Oroszországtól való elidegenítését fogja maga után vonni.

Az oroszok vesztesége Volhíniában.

Budapest, okt. 26. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A Journal Geneve szerint az oroszok a legutóbbi harcokban Volhíniában nagymennyiségű lőszer, gépfegyvert, ágyut vesztek.

Görögország megfenyegeti az antantot.

Budapest, október 26. (Saját tud.) Stokholmból jelentik: Pét-rvárra kedvezőtlen hírek érkeznek Szalon kiből. Görögország megfenyegette az antantot. Ha tovább is sérti semlegességét, erőlyesen fog vele szemben eljárni.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatti két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatti két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári társaságnál.

TANÜGY.

Magánvizsgálatok a közs. polgári fiúiskolában december hó végén tartatnak. Engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények november hó 10-ig adhatók be az igazgatóságnál. A nagyváradai községi polg. fiúiskolában csak azok tehetnek magánvizsgálatot, kik Nagyváradon, vagy a központi, magyarosékei, élesdi, érmihályfalvai, szalárdi, margittai és székelyhídi járások területén laknak és ezt községi bizonyítvánnyal igazolják. A kérvény mellékletei: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. Iskolai bizonyítvány. 3. Községi bizonyítvány. Felicides Lajos, igazgató.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Taifun.
Csütörtökön: Lyon Liza.
Pénteken: Cigányszerelem. (Pakszi Margit vendégfellépte.)
Szombaton: Sulamith (Pakszi Murgi vendégfellépte.)
Vasárnap d. u.: Korzó szép.
Vasárnap este: Erdészleány. (Die Förster Krisi.)

A színház igazgatósága felkéri a t. bérloket, hogy a bérlet második felét, a bérlet igénybevételeinek akadálytalanságát biztosítandó, fizessék be a színház titkári hivatalánál.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

12227—1915. sz.

Hirdetmény.

a III. oszt. kereseti adóra vonatkozó 1915—16. évekre, val mint a bányaadó és nyilvános számadásra kötött vállalatok és egyletek adójára vonatkozó 1915. évekre elkészített kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

A III. oszt. ker. adó alá tartozó használati foglalkozásokról: a 1915—1916. évekre szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstromok 8 napon belül a község- (város)házánál 15 sz. szobában kitüntetve azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másoka illető javaslatokra nézve észrevételeit megtekintheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melyek a városházánál a kis bizottsági teremben f. évi november 2-án és következő napjain tárgyalásairól az adózók külön értesítvény útján tudósítatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. te. 24 §.)

Az adókiivető bizottság a kitűzött sorrend szerint minden egyes községre nézve megvizsgálja az adózók 1915—16. évekre benyújtott bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózók vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelestnek adóösszeget, azt még az ülés folyama alatt az illető adó-lajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetve, az érdekelt adóköteles félnek jogában

áll az ülés folyama alatt előszóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólalási bizottsághoz fellebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A fellebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő fellebbezőnek a kihirdetéstől számított 8 napi határidő adatik.

Az adókötelező, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügyi tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzés elleni fellebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeitől szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Ugyesekben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha a végzést fellebbezni kívánja, az abbéli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi elöadónál vagy helyett sénély mellett benyújtható.

Ellenben azon adózók, kik abban a községben (városban) melynek adólajstromában adójuk kivetett, nem laknak és az ülésben jelen voltak, a hozott határozatról írásban értesítettek s fellebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A fellebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a fellebbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a fellebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s fellelte a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs. (1883. évi XLIV. tc. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1915. év október hó 20-án:

M. kir. pénzügyigazgatóság.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek meg-
tudatás Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
gária cipőgyár r.t.

15—30 lóerős, használt, de teljesen jó karban levő

Locomobilt

vagy

félstabil

gőzgépet és egy 10 k.-wattos 110 voltos egyenáramu dynamót keresek azonnali megvételre.

Cím: Kapucinus utca 19. sz.
Gépészmérnöki iroda.
Telefon 10-85. sz.

NAGYVARAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514. TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a **WOLFRAM LÁMPÁK** ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
23613—1915 sz.

Hirdetmény:
a gummi készletek azonnali bejelentéséről.
Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a temesvári katonai parancsnokság 37078/1915 sz. megkeresése alapján

felhívja az összes Nagyváradon található nyrsgummi- vagy géperejű járművekhez való gummianyagok tulajdonosait, hogy készleteiket 24 óra alatt sürgősen a legszigorubb büntetés terhe alatt a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 18. sz. szobájában jelentsék be.
Nagyvárad, 1915. október 22 én.
Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
23634—1914 szám.

Hirdetmény:
a szánkó és ródli bejelentésére
Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint illetékes hatóság a temesvári hadtestparancsnokság 37514/1915. sz. megkeresése alapján felhívja mindazokat kik teherszánka, személy szállító szánka és kézi szánka birtokában vannak, valamint a szánka készítő iparosokat, miszerint a birtokukban levő szánkák minőségét, számát, önsúlyát, valamint azt, hogy a szánka egy vagy kétfogatu Nagyvárad város katonai ügyosztályánál (II. em. 30. sz. alatti) e hó 30-áig multhatatlanul jelentse be. Ugyanitt jelentkezni tartoznak a szánka készítésével foglalkozó iparosok is.
Nagyvárad, 1915 október 21.
Rendőrfőkapitány.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások**. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Nagyvárad fióközletek:
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióközletek:
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos **Elegáns**

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióközleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.